

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Astrid Line Kristensen
Kontor for Borgernær Sundhed
alkr@sum.dk

13. august 2024

Ældre Sagen
Snorresgade 17-19
2300 København S

Tlf. 33 96 86 86
www.aeldresagen.dk
aeldresagen@aeldresagen.dk

Ny model for voksentandpleje

Behovet for tandpleje til ældre mennesker vil vokse voldsomt i de kommende år. Dels fordi der kommer flere ældre mennesker, og dels fordi vi som samfund står med en generation af ældre, der har et stort behov for udskiftninger og vedligeholdelse af restaureringer af tidligere tandbehandlinger.

Der er over de seneste år sket en generel mærkbar forbedring i tandsundheden blandt ældre, hvor flere bevarer egne tænder. Men bag den gennemsnitlige forbedring af tandsundheden blandt den ældste del af befolkningen gemmer der sig en stor spredning i tandsundhed og en ulighed i sundhed, som også er gældende på dette område. En ulighed, der er stor bl.a. på grund af betydelig brugerbetaling.

Gratis tilbud om tandpleje frem til 21 år skal gerne danne rammen for en god tandsundhed ind i voksenlivet. En ny model for voksentandpleje bør derfor understøtte de grupper, som ikke har mulighed for at forebygge sig ud af deres tandproblemer grundet sygdom, udskiftninger og vedligeholdelse af tandrestaureringer eller svækkelse. En gruppe, hvoraf mange vil være ældre mennesker.

Ældre Sagen mener, at en ny model for tandsundhed skal understøtte større lighed i sundhed og understøtte vigtigheden af tandsundheds betydning for ens sygdom og livskvalitet.

En ny model skal derfor understøtte:

1. Patienter, hvor tandsundheden kan påvirke eksisterende sygdom, eller hvor eksisterende sygdom eller medicinrelaterede problemer kan forværre tandsundheden.
2. Tilskud til økonomisk trængte pensionister, som ikke ved en adfærdsændring har mulighed for selv at kontrollere deres behandlingsudgifter.
3. Hjælp til svækkede ældre, som ikke selv kan varetage en god tandsundhed.

1. Tandsundhed afgørende for ens sundhed

Dårlig tandsundhed er ikke et isoleret problem, men har en tæt sammenhæng til hele ens sundhedstilstand. Det er eksempelvis kendt, at der er sammenhæng mellem god tandsundhed og andre sygdomme som fx hjertekarsygdomme, diabetes og en række andre kroniske sygdomme.

Parodontale sygdomme øges med stigende alder. Således har mange ældre tandkødsbetændelse, hvor bl.a. bakterier fra mundhulen kan spredes til andre dele af kroppe.

Ældre Sagen mener, at en ny model for voksentandpleje skal indeholde:

- Forsvarlig tandpleje til patienter, hvor sygdom i mundhule eller tænder har sammenhæng til og indflydelse på ens sygdom, eller hvor ens sygdom har sammenhæng til og indflydelse på ens tandsundhed. Sundhedslovens § 166-ordning skal derfor udvides kraftigt til at omfatte patienter, hvor der enten er sammenhæng mellem tandsundhed og andre sygdomme og /eller sammenhæng med medicinrelaterede problemer og ens tandsundhed.
- Ældre mennesker skal tilbydes en gratis årlig forebyggende undersøgelse og tandrensning.

2. Økonomi må ikke stå i vejen for behandling

Behovet for tandbehandling hos ældre mennesker stiger med alderen. Mange ældre har store udgifter til tandlæge, bl.a. fordi man tidligere havde et andet behandlingsregime, der medfører behov for at vedligeholde tidligere behandlinger. Det betyder, at man ikke som den resterende befolkning har mulighed for ved en adfærdsændring selv at kontrollere ens udgifter til tandlægen.

Når du først bliver pensionist, har de færreste mulighed for at forøge deres indtægt. Derfor rammer store tandlægeregninger de folkepensionister, der tilhører den nederste halvdel af indkomstfordelingen hårdt, og mange må fravælge de nødvendige tandlægebesøg.

I dag kan pensionister med den laveste indkomst få tilskud til tandbehandling via bl.a. helbredstillæg, men tilskudssystemerne kan være svære at gennemskue, og tilskudssystemet modsvarer ikke de nuværende behandlingsformer og tendenser. Der gives eksempelvis ikke tilskud til bedøvelse og røntgen, som er basale og nødvendige tandplejeydelser. Derudover gives der kun udvidet helbredstillæg til tandproteser (helprotese, delprotese) og ikke helbredstillæg til fx kroner og broer, som ellers er almindelige i dag for at bevare egne tænder.

Ældre Sagen foreslår derfor, at:

- Pensionister, der er berettiget til helbredstillæg, får mulighed for at få tilskud på op til 85 pct. af tandlægeudgifter op til 15.000 kr. om året. Dermed bevilges der automatisk tilskud til behandlinger som broer, kroner, røntgenundersøgelser, bedøvelse m.v., som foretages på baggrund af et sundhedsfagligt belæg, på op til 15.000 kr. Ved behandling udover 15.000 kr. årligt kan der ansøges om tilskud via kommunen som i dag.

Dette forslag er målrettet pensionister med lav indkomst (personlig tillægsprocent over nul) og beskeden likvid formue, der i forvejen er berettiget til helbredstillæg. Det gælder knap 30 pct. af folkepensionisterne svarende til knap 300.000 personer.

For at sikre større lighed i sundhed kan der evt. åbnes op for at etablere en supplerende tilskudsordning målrettet pensionister med lav indkomst (personlig tillægsprocent over nul), og som uafhængig af formue kan søge om tilskud til store tandlægeregninger med sundhedsfagligt belæg, der ikke dækkes af almindeligt eller udvidet helbredstillæg.

3. Hjælp til svækkede ældre

Mange ældre når et tidspunkt, hvor de ikke længere selv kan varetage den daglige mundhygiejne på grund af svækkede kognitive og motoriske evner. Undersøgelser viser fx, at ca. 80 pct. af beboere i plejeboliger har brug for hjælp fra personalet. Når det ikke sker, kan det få alvorlige konsekvenser for sundheden.

Derudover kender mange ikke muligheden for omsorgstandpleje, og op mod halvdelen af målgruppen bliver slet ikke visiteret, selvom de har ret til det.

Derfor mener Ældre Sagen, at en ny model for voksentandpleje skal indeholde:

- Automatisk visitation til omsorgstandpleje for personer, der får omfattende hjemmehjælp og ved indflytning på plejehjem.
- Plejepersonale skal opkvalificeres med viden om og tid til tandpleje, så det bliver en naturlig del af ældreomsorgen.

Venlig hilsen

Bjarne Hastrup
Adm. Direktør